

Toch niet alweer...?

Langdurige regenval en storm zorgden de vorige maand niet alleen voor onaangenaam weer. Voor veel inwoners van de gemeente Meerssen betekende het ook opnieuw stress en angst voor overstromingen van de Geul. Begin februari vulden bewoners van Tussen de Bruggen gezamenlijk zandzakken (kleine foto). Big bags werden geplaatst en de omgeving van de Veeweg werd tijdelijk afgesloten. Ook in andere delen van de gemeente hielden boa's en medewerkers van de buitendienst de ontwikkelingen scherp in de gaten. Burgemeester Miriam Clermonts was 's nachts en in de vroege ochtend op pad in het gebied. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg en het Waterschap Limburg hadden 's nachts al contact met haar en met de wethouders. En hoewel ook nu inwoners met overlast werden geconfronteerd, bleef grote ellende gelukkig uit. Maar het was opnieuw schrikken.

Hier vindt u alle informatie over hoogwater

Voor veel inwoners van de gemeente Meerssen was het even zoeken begin februari. Het regende hard, veel mensen zagen het waterpeil van de Geul stijgen. En uiteraard wilden ze weten welke verwachtingen er waren. Dreigde opnieuw overlast? Was er reden voor ongerustheid? Zou het verstandig zijn voor alle zekerheid alvast maatregelen te treffen? En welke?

Dat zijn uiteraard logische en terecht vragen. Voor de antwoorden kunt u op verschillende plekken terecht. Die zetten we graag nog eens op een rij.

Websites

Allereerst is er de website van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg: www.vrزل.nl Hier vindt u het laatste nieuws met de actuele ontwikkelingen van de waterstanden en een overzicht van de eventuele acties van de brandweer en de andere hulpdiensten.

De gemeente kopieert dit nieuws en berichten op onze eigen website: www.meerssen.nl/wateroverlast. Dus ook hier vindt u deze informatie, zij het met enige vertraging.

Waterstanden

Real time waterstanden van de Geul en Maas kunt u vinden op de websites <https://www.waterstandlimburg.nl/> (Geul) en <https://waterinfo.rws.nl/#!/kaart/Waterbeheer/> (Maas).

Klik deze websites aan en u ziet precies hoe het zit met de waterstanden. Met verschillende kleuren wordt duidelijk of er gevaar dreigt of niet. Ook is zichtbaar waar de meetpunten zijn, wat er op dat moment aan waterafvoer gemeten wordt en waar waarschuwingen van kracht zijn.

Bellen

Bent u ongerust of vermoedt u gevaar, bel dan niet meteen het nood-

nummer maar leg contact met de brandweer 0900-0904. Met niet-dringende vragen kunt u ook bellen met de gemeente 14 043. Ook in de avond/nacht/weekenden kunt u dit nummer bellen. U krijgt dan een bandje. Kies dan voor optie 3. Dan wordt u doorgeschakeld naar de meldcentrale in Maastricht.

Alleen voor acute nood of spoed kan het alarmnummer 112 gebeld worden.

Tips

Op www.meerssen.nl/wateroverlast vindt u trouwens ook alle informatie terug over de overstromingen van juni en juli. Wat is er nu precies gebeurd, hoe zit het met de schadeafhandeling en de uitkeringen uit het Rampenfonds. De themabijeenkomst en webinars zijn terug te kijken én er staan verwijzingen naar verschillende websites. Heel handig is bijvoorbeeld de website met tips over wat te doen bij plotselinge wateroverlast: www.wachtnietopwater.nl.

Ondersteuning

Ruim acht maanden na de overstromingen is het leed voor veel gezinnen nog niet geleden. Mensen die behoefte hebben aan een luisterend oor of ondersteuning kunnen terecht bij Trajekt, 043-7630000 of via meerssen@trajekt.nl. Rechtstreeks mailen met maatschappelijk werker Heleen Langeveld is ook mogelijk: heleen.langeveld@trajekt.nl.

In het vorige infobulletin is de enquête van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg aan bod gekomen. Daaruit bleek dat inwoners van de Meerssenaren die de enquête hebben ingevuld, waren er niet helemaal gerust op. Ná de waterramp zijn veel meer inwoners zich zorgen ongerustheid heeft een weerslag op de mentale gesteldheid. Bij mensen met veel schade, bij inwoners met minder schade en ook bij

‘DAT GESPREK LUCHTTE OP, MAAR ER BLIJFT NOG IETS VAN BOOSHEID KNAGEN’

Een van de inwoners die bij Trajekt aanklopte, wil zijn verhaal ook wel kwijt voor het informatiebulletin. Anoniem. Vanwege de privacy, maar ook ‘omdat dit ook het verhaal van veel anderen is, die vaak nog veel erger zijn getroffen.’

Op maandag 7 februari was het opnieuw weer even heel spannend. De grote vraag was of de Geul na twee dagen hevige regen opnieuw veel schade zou aanrichten. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg had ‘s ochtends nog het bericht met vette kop verstuurd dat de stijging van het water in Valkenburg weer afnam en de piek nu richting Meerssen onderweg was (inzetje foto).

Hoe heeft u die maandag beleefd?

‘Ik wist niets van het bericht van de Veiligheidsregio. Om 13.00 uur stond die middag iemand van de gemeente aan de deur om te melden dat rond 14.00 uur die piek in Meerssen werd verwacht. Voor het geval dat ik voor alle zekerheid nog iets in veiligheid zou willen brengen. Daar ben je dan wel blij mee, maar tegelijkertijd dacht ik: ‘waren ze ons maar in die nacht in juli vorig jaar komen waarschuwen.’ Dáár zit bij mij nog dat gevoel van onvrede, soms van boosheid. Als we in juli ook ‘s avonds of ‘s nachts waren gewaarschuwd en we hadden nog spullen in veiligheid kunnen brengen, had dat heel veel schade gescheeld. Dat kan ik maar moeilijk loslaten. Op andere plekken is wél gewaarschuwd. Wie garandeert mij dat ik een volgende keer en de keer erna wél op tijd een signaal krijg? Het doet iets met je vertrouwen.’

Was dat de reden om bij Trajekt aan te kloppen?

‘Het heeft er allemaal wel mee te maken. Ik ben niet iemand die er mentaal veel problemen aan heeft overgehouden. Ik ken ook de verhalen van mensen die angstig worden als er een donkere regenwolk voorbijdrijft. Die slecht slapen. Ik kan me dat goed voorstellen, ook al speelde dat niet bij mij. Ik wilde wel iets met dat gevoel van boosheid doen. In elk geval het signaal afgeven dat het nooit, echt nooit meer mag voorkomen dat mensen niet tijdig worden gewaarschuwd.’

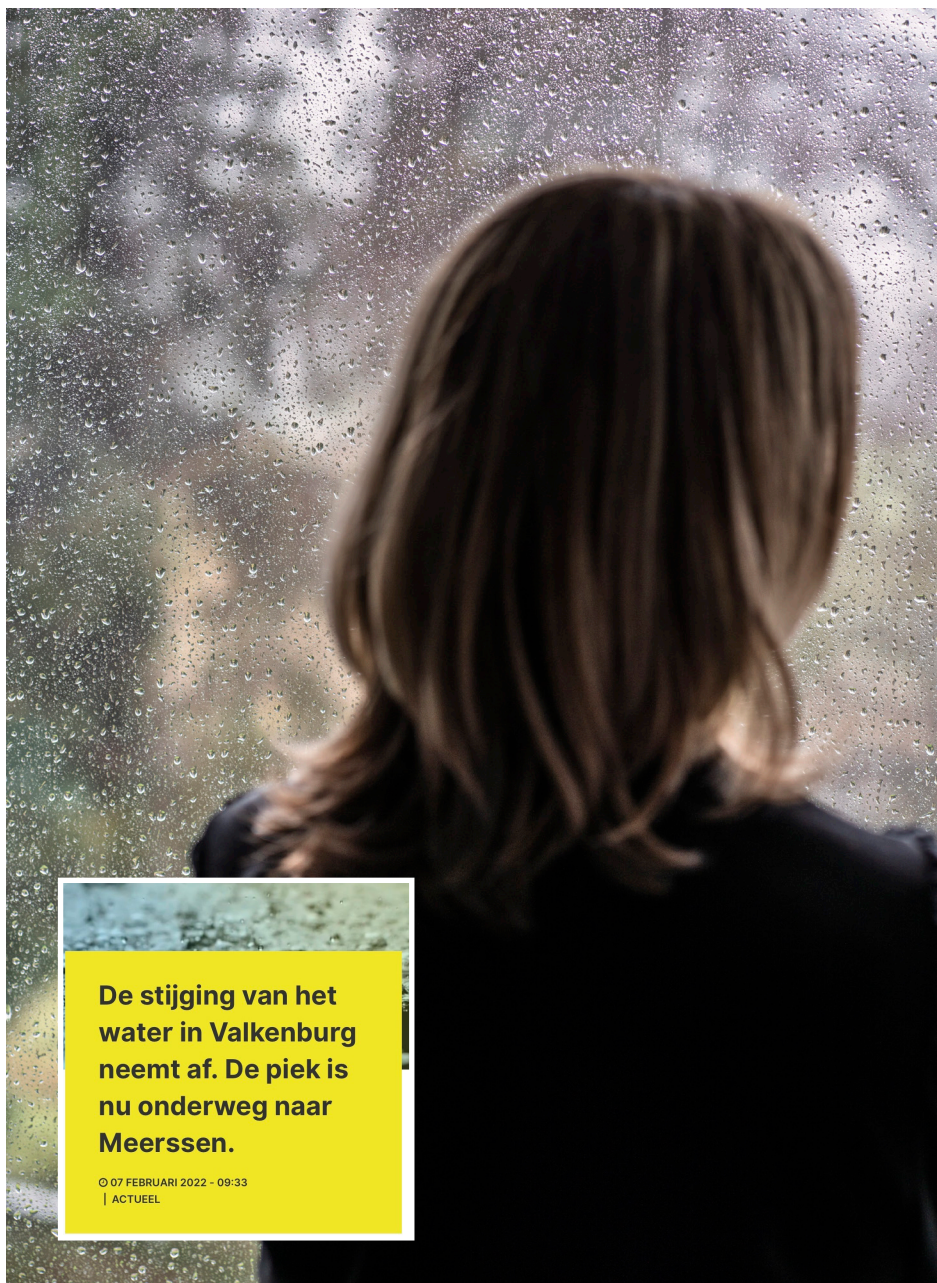
Hoe vertaalt zich die boosheid nog meer?

‘Kijk naar die maandag laatst in februari. Ik had aan het water in de weilanden al gezien dat we wel wat overlast zouden krijgen, maar ook dat dat geen reden voor grote zorgen zou zijn. Maar je blijft je dan toch afvragen hoe het mogelijk is dat die duikers zijn schoongemaakt terwijl de Geul toch ineens weer moeilijk doet.

Zit er dan toch nog ergens iets geblokkeerd? Ik weet dan niet of het die takken of struiken zijn? Indianenverhalen? Misschien wel, maar je denkt dan toch weer aan die ene duiker, die in juli blijkbaar niet op een kaart stond. Het zou toch niet weer..? Dan ga je weer twijfelen. En je wordt opnieuw boos. Het is dan tóch weer dat vertrouwen dat je niet zomaar weer terug hebt.’

Terug naar juli: werd u met ernstige schade geconfronteerd?

‘Als je rationeel kijkt, is het bij ons eigenlijk meegevallen. Gezinnen in de directe omgeving kunnen nog altijd niet terug naar hun woning. Die wonen nu al langer dan een maand of acht elders. Die buurtgenoot vertelde laatst nog dat zijn gezin twijfelde of het wel terug zou komen of dat het huis te koop zou worden gezet om zelf op een

De stijging van het water in Valkenburg neemt af. De piek is nu onderweg naar Meerssen.

© 07 FEBRUARI 2022 - 09:33
| ACTUEEL

gemeente Meerssen zich vóór de waterramp in juli nog weinig zorgen maakten over mogelijke overstromingen. Zes procent van de 218 gaan maken over overstromingen in de toekomst: het gaat nu om de helft van de inwoners die hebben meegedaan aan de enquête. Die inwoners zónder schade. Bij welzijnswerk Trajekt hebben ongeveer 40 inwoners de afgelopen maanden aangeklopt voor hulp.

veiligere plek willen gaan wonen. Dat is toch verschrikkelijk. Je kunt zoveel water als in juli niet tegenhouden, maar ook voor die mensen was veel ellende voorkomen als ze 's nachts waren gewaarschuwd.'

Had u veel schade in juli?

'Ik had natuurlijk overdag wel gezien, dat het water van de Geul hoger was dan anders, maar voorzorg geen gevaar. Niemand is ons komen waarschuwen, dat het water extreem hoog zou komen. Op de site van het Waterschap stonden om 9 uur 's avonds de sluizen nog op 'groen', hetgeen inhoudt, dat de waterhoogte normaal zou zijn. Het water stond 5 uur later een meter hoog in de tuin. De kelder was helemaal ondergelopen en de garage stond 80 centimeter water. Het water leek elk moment de woning binnen te komen, maar dat is gelukkig niet gebeurd. Dat bedoel ik dan met 'er zijn mensen die het veel erger hebben meegemaakt.' Bij ons zijn twee auto's in de garage total loss verklaard. Sinds een eerdere overstroming in 2010 hadden we in de kelder de spullen altijd al op tafels staan; hoger dan 40 centimeter was het grondwater daar nooit gekomen. Nu dobberden de tafels zelf door de kelder. Maar nu zijn die spullen compleet verloren. De verzekering vangt onze schade redelijk op. Natuurlijk kun je van veel dingen een nieuw exemplaar aanschaffen. Maar oude foto's en films uit het familie-archief zijn niet te vervangen. Als we iets eerder hadden kunnen zijn, had ik die natuurlijk als eerste in veiligheid gebracht. Als je die herinneringen in de container moet gooien, doet dat pijn.'

U heeft uiteindelijk voor hulp bij Trajekt aangeklopt

'Ja, ik wilde mijn boosheid kwijt. Het gesprek bij Trajekt was heel goed. Dat luchtte echt op. Maar..'

Maar...?

'Ik ben er nog niet klaar mee. Dit vergeet je nooit. Er blijft nog wel even iets van boosheid knagen. Het belangrijkste vind ik dat er een lijst is bij de instanties moet komen met daarop alle namen en nummers van inwoners die gewaarschuwd moeten worden als het weer mis dreigt te gaan. Dat er een draaiboek ligt voor wat er dan moet gebeuren. Dat is voor mij heel belangrijk. Er mag nooit meer iemand worden vergeten.'

'MENSEN VINDEN HET MOEILIK DE CONTROLE TE VERLIEZEN'

In december vorig jaar groeide het aantal hulpvragen vanuit Meerssen aan maatschappelijk werk harder dan Trajekt kon behappen. In overleg met de gemeente heeft Trajekt maatschappelijk werker Heleen Langeveld sindsdien 'vrijgemaakt' voor hulpvragen die te maken hebben met de wateroverlast en de gevolgen ervan.

Veertig. Zoveel inwoners uit de gemeente Meerssen hebben bij maatschappelijk werk aangeklopt voor hulp na alle ellende van de waterramp in juli. Heleen Langeveld voerde namens Trajekt de meeste gesprekken. 'Niet iedereen is zélf naar ons toegestapt', legt Heleen uit. 'Er zijn mensen via de huisarts bij ons terechtgekomen en we hebben tien aanmeldingen gekregen nadat bij de gemeente signalen waren binnengekomen.' Ze krijgt bij haar opdracht hulp van Yannick Bartelds, die inmiddels ook in de gemeente Meerssen een vertrouwd gezicht aan het worden is.

Eigen boontjes

Zonder te willen generaliseren, heeft ze gemerkt dat inwoners uit de gemeente Meerssen niet zo snel om hulp vragen. 'Dat zie je wel vaker, maar ook hier is het me opgevallen. Mensen denken dat ze hun eigen boontjes wel kunnen doppen. Dat is prima als het ook echt kan. Maar we hebben ook met mensen gesproken die aanvankelijk ook dachten alle ellende zélf wel een plek te geven, maar na een gesprek zeiden dat het allemaal toch dieper zat dan ze zélf hadden gedacht. Het is fijn dat mensen wanneer na zo'n gesprek opgelucht naar huis gaan.'

Machteloosheid

Er spelen diverse gevoelens achter de hulpvragen. Machteloosheid omdat mensen zich overgeleverd voelen aan instanties of lang moeten wachten totdat de aannemer tijd heeft om schade te herstellen. Maar ook boosheid over het uitblijven van een tijdige waarschuwing of praktische hulp tijdens de eerste dagen na de waterramp in juli. Heleen en Yannick onderscheiden drie categorieën hulpvragers. De eerste groep zijn mensen die het vooral moeilijk hebben gekregen omdat ze controle hebben verloren. Eerst door de wateroverlast, daarna vaak door de onzekerheden bij de afhandeling. Het lang moeten wachten totdat de muren droog zijn voordat terug kunt naar je woning bijvoorbeeld. Heleen: 'Onze gesprekken gaan dan vooral over het accepteren dat je de controle even kwijt bent.'

De maatschappelijk werkers zijn dan vooral klankbord of sparring partner. In een aantal

Yannick Bartelds en Heleen Langeveld

gevallen is één gesprek dan voldoende, soms zijn een paar gesprekken nodig. Heleen: 'En de deur blijft openstaan. Via een mailtje of een appje vragen we een tijdje na het gesprek of alles goed gaat.'

Trigger

Achter veel hulpvragen schuilt meer. Heleen: 'Dat is wat ik de tweede categorie noem: mensen lopen al lang rond met andere problemen en zorgen. Als er dan nóg iets gebeurt, is dat net te veel om overleefd te blijven.' De overstromingen in juli blijken dan de trigger voor wat al langer onderhuids sluimerde.

Onvindbaar

De derde categorie bestaat uit een groep mensen die Heleen en Yannick nog niet of nauwelijks hebben kunnen spreken. Meerssenaren die niet te bereiken zijn. Ze reageren niet. Ze lijken nooit thuis te zijn. Of het is onduidelijk waar ze verblijven nu de woning nog niet bewoond kan worden. 'Het is een kleinere groep, maar die bestaat wel degelijk.' Yannick Bartelds heeft in de gesprekken gemerkt dat inwoners van de gemeente Meerssen vooral behoefte hebben om te zien dat er iets gebeurt. 'Inwoners beseffen ook wel dat het klimaat verandert en het misschien nóg wel een keer spannend wordt. Wat ze dan van de gemeente, Waterschap of Rijkswaterstaat verwachten, is dat er iets gebeurt. Als er rommel ligt die het water blokkeert, moet die direct wordt opgeruimd. Daarmee laten de instanties ook zien dat ze de zorgen serieus nemen. Vaak is dat al genoeg.'

Contact met Trajekt:

heleen.langeveld@trajekt.nl of via 06-15004839 (evt. via app).

'Ook bij brandweermensen dreunt het nog lang door'

Léon Houben stond als brandweercommandant en operationeel leider van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg – soms letterlijk - met zijn voeten in het water tijdens de overstromingen in juli. De enorme schade en het leed van honderden gezinnen en bedrijven gingen ook zijn eigen brandweermensen niet in de koude kleren zitten.

Was de brandweer Zuid-Limburg voorbereid op een overstroming van deze omvang?

'We zijn altijd voorbereid op calamiteiten. Dat is onze taak, daar oefenen we het hele jaar voor. Maar niemand had een crisis van deze omvang verwacht. Het KNMI gaf een code geel af, de gedachte was dat de buien zouden doortrekken. Niet dus, het blééf maar regenen op diezelfde plek. Daarbij stroomden massa's water uit Duitsland en België naar het Geuldal. Omdat de Maas ook vol was kon het water geen kant meer op. Drie rampen in één, daar hadden we geen scenario voor. Opeens ging het heel snel en zaten we in de crisis en chaos.'

Chaos in de hulpverlening. Dat klinkt niet best.

'Chaos is inherent aan een crisissituatie. Dan treden bepaalde mechanismen en ervaring in werking om de chaos de baas te worden. Onze eerste prioriteit was het redden van levens, vooral die eerste nacht in Valkenburg. Vervolgens kijk je verder, breng je in kaart wat

er verder moet gebeuren en organiseer je alle mogelijke hulp vanuit één commandocentrum. Dat is goed gegaan. We hebben meteen een beroep gedaan op het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum. Per kerende post werden brandweerpelotons uit heel Zuid-Nederland naar Limburg gestuurd. Voor het eerst rukte de Nationale Reddingsvloot (NRV) uit. Op dat moment bleek dat Nederland goed kan reageren op een ramp.'

In Valkenburg was de situatie levensgevaarlijk. Hoe was dat in Meerssen?

Ook gevaarlijk, absoluut. In Meerssen, Bunde en Geulle ben ik, net als in Valkenburg, direct na de acute fase zelf geweest. In 1993 en 1995 was ik als brandweerman tijdens de Maas-overstromingen actief, maar dit was heftiger. Toen zagen we het aankomen, nu niet. Het water steeg enorm snel. Toen ook nog sprake leek van een dijkbreuk bij Bunde volgde verplichte evacuatie. Dat heeft veel impact op de mensen, geloof mij. Gelukkig hadden we toen naast onze eigen mensen en middelen de landelijke hulp. We hebben maximaal kunnen inzetten.'

Toch voelden inwoners van de Meerssense kernen zich een beetje in de steek gelaten.

'Ja, dat begrijp ik. We waren meteen weg toen het gevaar voorbij was. De Maas dreigde namelijk te overstromen en dat was onze volgende prioriteit of mogelijke ramp. Daar is alle materieel naartoe gestuurd terwijl we normaal gesproken meer doen aan nazorg. Kelders leegpompen, troep opruimen, schoonspuiten, eerste reparaties verrichten. Daar was nu geen tijd voor. Bij de gemeente Meerssen was er op dat moment ook onvoldoende capaciteit om dingen te regelen en met de bewoners te praten. Dat is wel een belangrijk leerpunt: na de echte crisis beter informeren en communiceren. Mensen zijn ontredderd, zitten met duizend vragen. Als overheid moet je die beantwoorden. En psychische hulp bieden. De gevolgen dreunen lang door. Ook bij de brandweermensen zelf. Het zijn veelal vrijwilligers die nu in hun eigen dorp in een ramp terecht zijn gekomen. Er zijn diverse collega's die nu nog thuis zitten.'

Wat kan de brandweer doen om herhaling te voorkomen? En is eerder evacueren wellicht een optie?

'Wij kunnen overstromingen niet voorkomen, dat is een zaak van het Rijk en de Waterschappen. En natuurlijk leren we van een crisis als deze. Ook wij maken fouten die we een volgende keer niet meer willen maken. Tja, wanneer evacueer je? Bij elke code geel of oranje? Of bij rood? Dat zijn ingrijpende operaties. Wat als het achteraf niet nodig zou zijn? De meet- en informatiesystemen worden aangepast en verbeterd. Dat, samen met meer planning, geeft ons meer inzicht om te voorstellen en ons beter voor te bereiden. Meer kunnen we niet doen.'

MEER INFORMATIE

Heeft u naar aanleiding van dit informatiebulletin vragen?

Mail deze dan aan wateroverlast@meerssen.nl.
Of bel ons gemeentelijke Klant Contact Centrum, tel. 14 043.

Heeft u behoefte aan een luisterend oor, maatschappelijke bijstand of advies?

Neem dan contact op met Maatschappelijk werk Trajekt:
tel. 043-7630000 of e-mail meerssen@trajekt.nl

Meer informatie vindt u ook op
www.meerssen.nl/wateroverlast

© Aan deze uitgave kunt u geen rechten ontlenen

COLOFON

Uitgave: Gemeente Meerssen,
maart 2022

Markt 50, 6231 LS Meerssen
Postbus 90, 6230 AB Meerssen
algemeen telefoonnummer: 14 043
info@meerssen.nl - www.meerssen.nl

Oplage: 8500

Fotografie: Aron Nijs fotografie
Interviews: Jos Cortenraad